

Szegedi művészek

A „Cs.” betű azt jelenti, hogy csabai; vagyis hogy békéscsabai.

Persze, ennyi erővel egy nagy „B” betűt is illeszthetett volna a neve elé Cs. Pataj Mihály, hiszen élete sokkal inkább Békés megyéhez, mint annak fővárosához, Csabához kapcsolódik. Dehát Pataj Mihályból Cs. Pataj lett, így ismerték meg 1959-ben Szegeden, s így emlegették, emlegetik a város határain túl is...

Mert hogy emlegetik — tagadhatatlan, Tetszett a közönségnek, amit szarvasi tanárnaként, vízfestéssel kartonra vitt, fába metszett, s tesszik az is, amit mostanában — immár a Szegedi Tanárképző Főiskola adjunktusaként — olajjal fest a kisebb-nagyobb pozdorjalemezre.

— Melyik készül könnyebben: a kicsi vagy a nagy kép?

— Egyelőre a kicsi! A szorosabb keretekben tömörebben valósítható meg a téma; szenvedélyesebb színekkel, nagyobb drámaisággal. A szélesebb méreteket viszont nehezebb befogni; a tágasabb táblákkal keservebb a munka.

De hát Cs. Pataj Mihálynak a nagyobb méretek sem maradnak idegenek. Ahogy mondja kijárja ő ezt az iskolát is, mint ahogy kijárta a korábbiakat. Az akvarellfestését, a táblametszését, amelyekkel első sikereit aratta, s amelyekből első kiállításainak anyaga összeállt.

— Hol is voltak ezek az első tárlatok?

— Szarvason, Békéscsabán, Gyulán, majd Szegeden.

Később — az újabb munkákból pedig — a budapesti Derkovits-teremben, ahol már a magára talált Alföld-festőt ismerhette meg a főváros közönsége.

— Alföld-festő! „Elviseli” vagy vállalja ezt a minősítést?

— Vállalom! Paraszti indítatásom, eddig leélt életem mindenképpen az Alföldhöz köt.

— A valóságos világot valószínűleg a valóságos motívumok tanulmányozása után festi?

— Nem! Már nem járom a határt, nem odakint, hanem a magam emlékei között keresek témát. Ez — véleményem szerint — nem annyira az eltávolodás, mint inkább az érdeklődés, a szükséges elvonatkoztatás jele.

Cs. Pataj Mihály műteremben festett, de „műterem-szágúnak” aligha nevezhető munkái, jelenleg határainkon túl is láthatók. Ott sorakoznak a szegedi képzőművészek odesszai tárlatán éppúgy, mint az NDK fővárosába, Berlinbe kiküldött Alföld-kiállítás darabjai között.

Ami pedig munkásságának kritikai értékelését illeti, erről ugyancsak idejegyezhető egy nem mindennapi újdonság. A szovjet képzőművészeti folyóirat, az Iskusztvo márciusi számának cikkírója elemzi — több más

szegedi pályatársaival együtt — művészetét a következő szavakkal: *erőteljes kontasztokat, nagy dinamizmust mutatnak Cs. Pataj Mihály képei, s új faktúrát a felvilágosulttal megrögzött, barna világban.*

Felvilágosulttal, barna világ...
Egészében véve pontos is ez a minősítés, melyhez legfeljebb még a szerkesztés gondosságát, meg a gyakori szimbólumhasználatot kell hozzátenni.

Tervek? Cs. Pataj Mihály a 6—7 éve megálalt önmagát akarja a következő esztendőben is kiteljesíteni, megmaradva az Alföld-témáknál, a drámai előadásmód mellett.

S természetesen próbálgatni fogja azokat a bizonyos nagyobb méreteket is.

Akác László

Mellékfoglalkozásból havonként 57 ezer forint

Folyik a vizsgálat

A Csongrád megyei Népi Ellenőrzési Bizottsághoz a közelmúltban egymást követően érkeztek a bejelentések arról, hogy a szőregi Egyetértés Tsz kiegészítő tevékenységet folytató gázszelőkészítő egyesület tagjai mellékfoglalkozás címén hihetetlenül nagy pénzesztékhez jutnak. A népi ellenőrköt vizsgálata megállapította, hogy a bejelentők jelzése megfelelnek a valószínűsítésnek. A tsz 1969-ben több száz ezer forintot fizetett ki mellékfoglalkozás címén terjesztésért, szaktanácsokért. A szegedi Építőipari Ktsz egyik gépésztechnikus, akinek munkahelyén 2300 forintot fizetése volt, május 1-től december 31-ig 456 318 forintot vett fel a termelésből.

vetkezettől. Mellékfoglalkozása így ezen idő alatt havonta 57 000 forintot jövedelmezett.

Sokan egyszeri megbízatástként végeztek munkát a tsz-nak, amelyért 15 000-től 39 000 forintig terjedő összegeket kaptak. Közülük többben budapesti székhelyű, nagyvállalati főosztályvezetők, főmérnökök és más vezető beosztású dolgozók.

A népi ellenőrköt a szőregi Egyetértés melléklapjának számláit sem találták rendben. Az egyik megvizsgált számlánál például 70 000 forint helyett több mint 100 000 forintot számláztak és fizettek ki.

A NEB által feltárt ügyben az illetékes szervek folytatják a vizsgálatot.

Lehúzták a redőnyt

Tiltakozó levelet írtak a Béke utcának és környékének a lakói, mert az Élelmiszer Kiskereskedelmi Vállalat bezárta a Petőfi Sándor sugárút és Földvári utca sarkán levő 21. számú fűszerboltját. Negyvennégyen írták alá a levelet, amelyben arra hivatkoznak, hogy az üzlet megszüntetése társadalmi érdeket sért: így még több időt kell eltölteni a bevásárlással, hiszen csak távolabb van bolt, és az is kicsi.

Az Élelmiszer Kiskereskedelmi Vállalatnál tudnak arról, hogy sokan háborognak a kicsi, korszerűtlen, gazdaságtalan bolt bezárása miatt. Mégis, úgy gondolják, hogy a szegedi üzlethálózat fejlesztése, amelynek ez a mostani intézkedés egy fontos láncszeme, legalább

olyan társadalmi érdek, mint amire levélíróink hivatkoznak. Az a tervük ugyanis, hogy a két, egymástól legfeljebb száz méterre levő fűszerbolt helyett egy szebb, nagyobb és így a bevásárlást is megkönnyítő harmadikat létesítsenek. Ez a bolt a Petőfi Sándor sugárút 27. számú házban lesz, a jelenlegi húsbolt, illetve zöldségbolt helyén. A környék azonban így sem marad húsbolt nélkül, mert azt átköltöztetik a 25. számú üzletbe, amely a sugárút és a Nemestakács utca sarkán van. Így tehát két régi boltocska helyett nem sokkal messzebből, de kulturáltabb körülmények között szerezhetik be az ebédhez, vacsorához való az egész környék lakói.

Segítség a háziasszonyoknak

Felháborodott levelet írt egy olvasónk — aki azt kérte, hogy csak „Egy dolgozó nő” megjelöléssel szerepelhessen — arról, hogy az olyan fontos szolgáltatás, mint az ablakmosás, nem-hogy fejlődne, de visszafelé fordult, illetve — szerinte — meg is szűnt. Azt is tudni véli, hogy azért szűnt meg, mert azok az asszonyok, akik a takarítás nehéz munkáját vállalták, nem kapták meg a kellő megbecsülést.

Nem tudhatjuk, hogy olvasónkban van-e a hiba, vagy pedig abban, hogy nem reklámozzák eléggé az Univerzál Ktsz-nél a takarítószolgáltatást. A ktsz-ben mindenestre meglepődtek azon, hogy levélírónk nem

tudta a Gogol utcai szolgáltatórészlegről, ahol bármilyen takarítást megrendelhet, akár ablaktisztítást is. Olvasónk másik megjegyzésével kapcsolatban azt is elmondták, hogy semmiféle megkülönböztetés nincs a vállalatnál a dolgozók között, ami a díjazást és a részesedést illeti. Az tagadhatatlan, hogy a takarítónő elnevezés már egymagában is sokakat elriaszt ettől a munkától, s az is, hogy néha a szolgáltatást kérő háziasszonyok nem adják meg azt a sokat emlegetett megbecsülést a lakásukban dolgozó takarítónőknek. Az ilyen panasz azonban meglehetősen kevés, olvasónk valószínűleg egyedül esettől találkozhatott.

Ezernél több első

Bár messze még az ősz, az új tanév kezdete, de már ilyenkor felméri, hány kisgyerek fejezi be életének játékosabb felét, s kezdő szeptemberben a tanulást.

Szegeden körülbelül annyi lesz az általános iskolák kezdők száma, mint tavaly: 1100 körül lesznek az első-sők. Sem tanteremhiány, sem pedagógushiány nem lesz — az 5 tanítói állásra igen sokan küldtek be pályázatot. Csökkenni fog — a nagylétszámú, végzős osztályok távozásával — a tanulók létszáma az általános iskolákban, ezért is, meg a tanjáni iskola átadása miatt is elegendő tanterem lesz.

Nagy az érdeklődés a speciális osztályok, tagozatok iránt is. Bár a nyelvtagozatok csak III. osztálytól működnek, a szülők szeretnék — érthető módon — ha abban az iskolában kezd tanulni a gyerek, ahol majd a különleges osztályba léphet.

Lesz-e hely az elsősök számára a napköziben? Ez nem mellékes szempont, hiszen sok családban mindkét szülő dolgozik és a gyermek étkeztetése, tanulása és felügyelete gondot okoz. Az iskolák az alsó tagozatos tanulók napközibe vételével megkülönböztetett figyelemmel foglalkoznak. Az új tanjáni iskolában 600 adagos napközis konyha is lesz, ez nemcsak csökkenti az iskolai konyhák túlzott igénybevételét, de az alsótagozatosok elhelyezését, napközis ellátását biztosítja.

Keskenyfilm az oktatásban

Ma valóban elmondhatjuk, hogy az iskolai oktatásban valamiféle reformkort élünk át, sokszor már azt hinné az ember, hogy az „újítás az újításért” mozgalom minden hagyományt elsodor. Az igaz reformer azonban tudja, nemcsak a világot, hanem az oktatás ügyét sem lehet megváltani egyik napról a másikra.

A Ságvári Endre gyakorló gimnázium két tanára, Kakuszi László igazgatóhelyettes és Horóczy Ferenc szakvezető sem azért kezdett filmet csinálni, mert ez lenne az egyedül üdvözítő módszer a tantárgyi ismeretek alapos elsajátításában.

A fizikai kísérletek között vannak olyanok, amelyeknek az előkészítése és bemutatása nagyon sok időt vesz igénybe, s ráadásul a sikere sem biztosított — mondja Kakuszi László. A szappanbuborék például közismert, hogy „eloszlik”, elpukkan. De több példát is mondhatunk. A filmtéchnika sajátos eszközeivel lehetővé válik, hogy több ilyen vagy ehhez hasonló kényes kísérletet 5—6 perces rövidfilmen mutassunk be. Gyors mozgásokat lelassítva, lassú mozgásokat felgyorsítva láthatunk részletekben figyelhetünk meg bizonyos folyamatokat. Arról nem is beszélve, hogy olyan tárgyakat „vihetünk be” az utcáról a tanterembe, amelyek egyébként méreteik miatt sem férnének be (mozgó járművek stb.).

— Az iskolai oktatásfilmeknek hasonló szerepe van, s ugyanez a rendeltetésük — vetjük közbe.

— Ez igaz. Nagyon hasznosak az ilyen filmek. De ezek 16 mm-es szalagra készülnek, s a 16 mm-es vetítők kezelése nehézkes, sok munkával jár.

Szereztünk egy 8 mm-es osztrák gyártmányú hangos vetítőt, amely félautomata, tehát rendkívül egyszerű a kezelése, súlva kicsi. Mi ilyen méretű filmeket csinálunk. Másrészt: a 16 mm-es, központilag készített oktatásfilmek 300—600 m hosszúak, más rendeltetésük van, mint a mi 5—6 perces darabjainknak.

— Ismeri-e munkájukat a szakmai közvélemény?

Gazdasági élet

Üzleti érzék

Dicsérjük is néha. A dícséretre legalább annyi példa kínálkozik, mint a vevői. Régi kereskedelmi gyakorlat ez: nagy forgalom, kevés haszon. Persze a 2 forintos duplával nem lehet ráfizetni a boltra, sőt... S aki már ott várokozik a kávéjára, lehet, hogy eszébe jut, vásárolni kellene valamit. Sok-szorozódhat a forgalom, vele együtt a tisztas haszon is.

Továbbá: az üzleti szféra nem elosztó, hanem kereskedelmi szervezet. A kereskedelmi gyakorlathoz pedig üzleti érzék kell.

nem éppen fordítva. Árendémennyel „csalogatja” a vevőt. Régi kereskedelmi gyakorlat ez: nagy forgalom, kevés haszon. Persze a 2 forintos duplával nem lehet ráfizetni a boltra, sőt... S aki már ott várokozik a kávéjára, lehet, hogy eszébe jut, vásárolni kellene valamit. Sok-szorozódhat a forgalom, vele együtt a tisztas haszon is.

Továbbá: az üzleti szféra nem elosztó, hanem kereskedelmi szervezet. A kereskedelmi gyakorlathoz pedig üzleti érzék kell.

Ki tanyája?

Egy ismert magyar nótá kezdődik így: ki tanyája ez a nyárfás? Persze most nem tanyáról lesz szó, hanem teherautóról, autóbussokról, mikrobuszokról és hozzájuk hasonló motorizált járművekről.

Egy olyan vállalatról, amely legalább olyan kíváncsi tudja „színt” változtatni, mint a kaméleon. De lássuk a medvét, illetve a példát.

Megyek az utcán és nézegetem a járműveket, régi magyar szokás ez. Megakad a szemem egy modern, hatalmas tehérgépkocsin. Olyanon, amelyiket már kamionnak is nézhet az ember. Nyerges vontató, mögötte hatalmas, ponyvával fedett teherkocsi. Amikor ilyen szép konstrukciót látunk, érthe-

tően kíváncsiak vagyunk a cégre, amelyik tulajdonosának vallhatja magát. Netán fel is írják a noteszünkbe a vállalat címét, hátha szükség lesz egyszer a szolgáltatására.

De mit jegyezzünk a füzetbe? A kocsi elején, a vezetőfülké oldalára az van írva, hogy VOLÁN. Egy vállalat fantáziája. A pótkocsi oldalán a közismert rövidítés: TEFU. Valószínű a teherfuvarozás rövidítése. A járművet fedő ponyván pedig: AKÖV. Ez a rövidítés az autóközlekedést jelzi. S mi a neve a vállalatnak? Volán, TEFU, AKÖV, vagy valami más? Maradva a címmel: ki kocsija ez a tarkás? Gazdag István

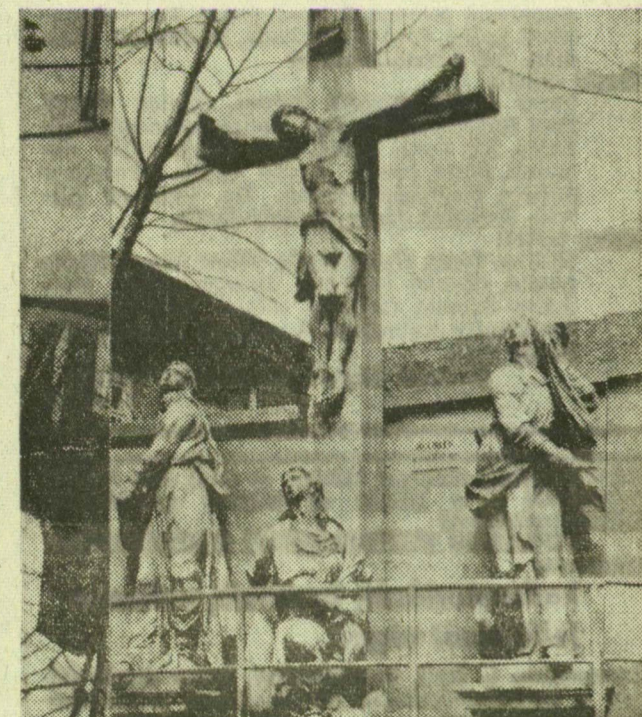

Neon a bajban

Amennyire díszítette, annyira csúfítja (s elég régóta) a Karász utcát az Óra- és Ékszerkereskedelmi Vállalat leégett neonja. Több olvasónk — így G. R.-né Új-szegedről — arról érdeklődik, hogy mikor javítják meg végre az elromlott szerkezetet. Vagy legalább, miért nem távolítják el a hasznavehetetlen reklámot?

A boltban megtudtuk, hogy azért húzódtott el ennyire a várva várt javítás, s azért nem tudják még megmondani, hogy mikorra remélhetjük a szerkezet eltávolítását, mert az Óra- és Ékszerkereskedelmi Vállalat pert indított a neont gyártó kiskőrösi ktsz ellen. Mint ismeretes, a neonreklámot a múlt nyáron szerelték fel, tehát — márcsak az árából kiindulva is — javítását az egy éves garancia keretében kellene elvégezni a ktsz-nak. Arról folyik a vita, hogy a ktsz hathónapos garancia-időre hivatkozik, a vállalat pedig egyévesre. Így addig kell várni a javításra, míg el nem dől a per.

Szeged szobrai

Keresztre feszítés

(219.) Az ismeretlen művész 1792-ben készítette azt a barokk stílusú homokkő szoboregyüttest, amely a felsővárosi templom szomszédságában látható.

CSÜTÖRTÖK,
1970. ÁPRILIS 16.

DEL-MAGYARORSZÁG 5